

Fotbollsfinanser

Klubbarna tycks aldrig gå med vinst, trots de enorma summor fotbollen handlar om. Drivs alltså ägarmiljardärerna av samma folkliga passion som fansen, som påstås i boken *Soccernomics*? Tyvärr inte, menar Daniel Berg.

Av Daniel Berg

FOTBOLLEN ÄR HELA VÄRLDENS SPORT. Storsäljaren *Soccernomics* av Simon Kuper och Stefan Szymanski förklarar att finanskapitalet, annars så bra på att göra vinst, inför världens största sport fått enorma svårigheter. Många Premier League-klubbar har lägre omsättning än ett vanligt köpcentrum, de flesta har större skulder än tillgångar och går aldrig med vinst. Real Madrid har flest fans i världen (hundratals miljoner) men lägre intäkter än Finlands 120:e största företag. Affärsmän verkar inte kunna bli kloka på den folkliga fotbollen, och oligarker och miljardärer tycks bränna pengar på klubbarna i strid med

alla management-teorier, drabbade av samma passion som fansen,

är *Soccernomics* upplyftande tes.

Konstigt nog fortsätter ändå det globala finanskapitalet att köpa upp dessa föregivet värdelösa klubbar. Det finns förstås en förklaring bortom kärlek till sporten. *The Tax Justice Network* visar i sin nya rapport *The Offshore Game* att tre av de sju miljarder pund som kapitaliserar den engelska fotbollen – världens rikaste – är placerade i skatteparadis. Kapitalet flödar in och ut ur klubbarna så snabbt och dolt att det ofta är omöjligt att se vem som egentligen äger dem. *Soccernomics* tes visar sig vara en naiv skönmålning. Oligarkerna är inte härligt fotbollstossiga. Sanningen är istället att fotbollen ingår i en finansialiserad global ekonomi där redovisade vinster inte

längre är den givna vägen till kapitalackumulation. De offshore-finansierade klubbarna är

så skuldsatta att deras aktier egentligen är värdelösa: de är tekniskt bankrutta. Men skatteflykt organiseras ofta i form av kreditgivning: lån ges från ett finansföretag i ett land med slappa skatte- och stränga sekretesslagar, ett skatteparadis, till ett frodigt företag i ett land som hotar beskatta det. Detta företag betalar sedan så mycket ränta ut ur landet att dess vinst försvinner, och skatteplikten med den.

Men det pågår också ett ännu större finansiellt spel, där fotbollsklubbarna är målvakter. Det stora problemet för kapital som flytt undan beskattning eller kapitalkontroller, vunnits genom korrupktion, stulits eller anskaffats genom olaglig handel (narkotika, vapen, människor) är att det för att kunna bestå som kapital måste kunna realiseras som värde. Detta går till stor del bara att göra inom den statligt sanktionerade ekonomin. Kapitalet måste alltså finna vägar tillbaka dit varifrån det flytt. Genom skatteparadisen kan kapitalet anonymiseras och lånas ut till bolag i den statligt sanktionerade ekonomin. Räntan kan sedan användas till laglig konsumtion av lyxklockor, konstverk eller fastigheter: marknader som exploderat under 2000-talet, med varor

KÄLLOR OCH TIPS PÅ VIDARE LÄSNING:

»Stolen Assets Recovery (StAR) Initiative«, rapport och handlingsplan från Världsbanken och FN, 2007.

»World Economic Outlook, April 2015«, IMF.

»The Offshore Game«, Rapport från *The Tax Justice Network*, 14/4 2015.

The Tax Justice Network med vidare studier av världens skatteparadis, bland annat med konstruktionen av ett »financial secrecy index«: www.financialsecrecyindex.com och www.taxjustice.net

Simon Kuper och Stefan Szymanski, *Soccernomics*, New York, 2014.

som behåller eller ökar i värde och kan säljas vidare – för vita pengar. Det viktiga då är inte vinsten i bolagen som ges lånen, utan räntebetalningarna och omsättningen. Fotbollsklubbarnas omsättning och lånebehov kan ingen revisor ifrågasätta.

Studier av bland andra FN och Världsbanken visar att det årligen flödar in mellan en och en och en halv biljon svarta dollar i behov av tvätt till skatteparadisen, där man uppskattar att det idag finns mellan 21 och 32 biljoner dollar placerade. (Världens årliga produktionsvärde är runt 75 biljoner.) Skatteparadisen – öar som Bahamas, Jersey, Cayman och Isle of Man, europeiska nationalstater som Luxemburg och Schweiz, eller delstater i USA som Delaware och Nevada – ligger nästan alla i den rika världen, inom OECD-jurisdiktioner. Ungefär hälften av skatteparadiskapitalet är medel stulna från den fattiga delen av världen. Det är världens allra rikaste, världens finanscentrum, som organiserar, skyddar och tar betalt för tvätten. Det är spelet med den stora bollen där klubbar och fans bara är avbytare.

DANIEL BERG är doktorand i ekonomisk historia vid Stockholms universitet och älskar det italienska fotbollslaget Juventus.

FOTO: WIKIMEDIA